

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetű hirdete-
ténél olcsóbb. Nyitár-
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

abnapia Zombornak elég nagy van. Bajmok és Nemes-Militics vas-pálya állomásaikkal ártottak ugyan neki, de azért még mindig tekintélyes.

Ha egyéb nem, már maga ezen konkurencia arra tanít bennünket, hogy piacunk létező forgalmára feltékenyek legyünk. Aki nem biztosítja a létezőt, az kockáztatja a jövőt.

Pedig bizony piacunkon se az eladók, se a vevők érdeke nincs biztosítva.

A vevőket ugyan nem kell nagyon féltetni. Azok rendesen szemfüles emberek. Inkább az eladókat kell az ő agyafurtságaik ellen védeni. Hiszen gabonára vevő mindig akad mindenütt. Arról kell tehát gondoskodni, hogy piacunkra sek eladót szoktassunk. Utánuk majd ide tartanak a vevők is.

És e részben kevesebbet teszünk a kevésnél. Piacok alkalmával napirenden van, hogy szegény emberek panaszkodnak az alkuszokra. Fél napot is előgyelegnek, míg a farkasvéri szenzáloktól pénzüket kitorvénykezik. Mondani sem kell, hogy az így meggyötört ember, kivált ha vidéki, nem nagyon vágyik a zombori piacra.

Első és fő hiba érzében, hogy a mi gabnapiacunknak külön helye nincsen. Látni gabonát a lópiacra, városháza és megyetérre egyaránt. Ekkora téren az ellenőrkedés, ha tervben van is, nehézkes, sőt lehetetlen.

Másodsorban itt alkusz mindenki, akinek pénteken más dolga nincsen. Iparjegye minden tizediknek van. Így aztán annál könnyebben garzdálkodnak. Hogy melyik kinek gyűjt, azt maga se tudja. Sokszor vesz vaktában, ha másánknál némi hasznót remél s mikor megvette már névleg, akkor hurcolja az embert bolttól boltig. Ha nem kap remélt rebachot, akkor vagy elszelel és hoppon hagyja a szegény embert; vagy új alkuba áll vele és a kóborlásba bel-fáradtól még kicsikar egy pár hatos hasznót. Ha kötelesek volnának üzletkötéskor rögtön az eladó kezébe szolgáltatni a megbízó nevét; és ha minden gabnakereskedő tartoznék üzlethelyisége fölé cím-tábláját kitenni: az ilyen gyakori és roppant bosszantó látványok a ritkaságig meggyérülnek.

Ha még az is el volna rendelve, hogy gabnát-mérés csak a közhasználatra kített városi mérleg eszközendő, mert különben magán helyen tett mérlegelés ellen a megcsalott föl sem szólhat: akkor jóformán csökkenne azon kapitánybúsító panaszok száma, melyek péntekenként hosszabbra nyúlnak a Jeremiás siralmainál. Így a szegény eladó fél nem jutna — mint sokszor — abba a suta helyzetbe, hogy mikor már a többi közé öntötte a buzát, akkor mondja csak ki a vevő, mennyinek tartja ő és mennyit hajlandó megfizetni. Amugy a mérési cédula kölcsönösen kötelező okmányul szolgál. Megnyugtatóná a vevőt, meg az eladót s a fizetés alkalmával biztos alapját képezné az elszámolásnak.

És mi kell mindehhez?

Egy egyszerű kapitányi rendelet s két-három piac alkalmával körültekintőbb ellenőrzés.

Amit a rendőrség e munkatöbblettel talán időben vesztené, bőven meggyérné a zaklatásig számos panaszok csökkenésében. Továbbá ami fő: az a sok rókaszemű alkusz legalább fizetne iparjegyet, ha már az adó alól kisiklik.

Végül eléretnek az, aminek elérése a városnak minden tekintetben gazdasági érdekeibe vág, — az, hogy gabnapiacunknak jó hírneve ide vonzaná a becsületes eladót, vevőt egyaránt

A birságokra nézve nem szólnuk; különbskálát senki se csinálhatna, mint a mi drákói rendőrségünk.

FELHÍVÁS.

A Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület elnöksége felkéri mindazon t. c. urakat, kik az egyesülettől aláírási íveket tagok gyűjtése céljából átvenni szivesek voltak. miszerint jelzett íveket akár volnának betöltve, akár nem, *Berényi Lajos* egyesületi pénztárnokhoz *Szabatkára* beküldeni méltóztatassanak.

A Mosztonga és a magyar medence.

Mocsár, vagy fakadóerek gyűjtődénye a Mosztonga Bács-Bodrogh megye nyugoti részében Zombortól kezdve Bukinig vonul, s több mint 80 kilométer hosszú mederben lassu s csaknem észrevehetlen folyással négy ágra szakadva Bukinon alól pár kilométer távolságra a Dunába ömlik, vagy jobban mondva ömlelnek, ha a Duna parttöltései útját nem zárják. Ez is tehát egyike azon rendes folyással bíró, a szükséges lejtéssel ellátott nagy mocsárréteknek, melyeket több helyen lehet találni a Duna s Tisza mentén, melyek épen úgy ki vannak téve az áradás és apadásnak, mint a rendes folyók, de torkolatjuknál el vannak gátolva, az anyamederbe be nem folyhatnak s kényszerítve vannak mesterségesen tartott mélyedések, melyekben meggyűlnek az eső és hócsapadékok és a felsikról jövő átszivárgó vizek képezik aztán azon számos kisebb-ragyobb terjedelmű ugynevezett belvizeket, melyek áradásaikkal tönkre teszik a földműves évi reményét. Ezek azok a hydrák a hétféjú sárkányok, melyeket a mesés világtól mostanig még a kultúra legmiveltebb fokán álló népeknek sem sikerült teljesen legyőzni.

Vannak, kik azt tartják, hogy a Mosztonga a kolluthi tavon átfolyó Kigyós vizének a folytatása, melynek Monostorszeg és Zombor közt eső ágát a Ferenc csatorna medréül használták fel; annyi bizonyos, hogy Zombor mellett a tó egybekötetésben van a csatornával, melynek felesleges vizét igen rossz karban álló deszka-zsilipen, hogy nemondjuk bukógáton, szokták a Mosztongába lebocsátani. Sőt némelyek Katona történetére hivatkozva biztosan állítják, hogy a Mosztonga egykor, s nem nagyon régen a 15. és 16. században hajózható folyam volt. És ez nem is lehetetlen, mert tudjuk, hogy ez időkor épen a vármai s mohácsi csaták közé s az aztáni időkbe esik, mikor a törökök először kezdték átlépni a Dunát s betörni a Tisza s Duna közti területre; épen nem lehetetlen tehát, hogy a futó szerb, szlavin lakosok az ilyen kisebb folyamokat is felhasználták a menekülésre. Egyáltalában ezen akkor itt élő nép történetéből úgy látszik igen keveset tudnak történetesünk, s hogy részint kíváncsiak, részint áldozatul estek a lófarkas török basák pusztításainak, azt abból lehet leginkább gyanítani, hogy a jelenlegi lakosság nagy része a Mária Terézia által oda telepített svábokból áll. Dautovától le Apatinig, Szent-Ivántól Bukinig, mind német parasztok laknak, alig van egy pár tiszta rác helység, magyar pedig az egy Doroszlót kivéve épen egy sincs. A falvak, helységek, vizek, hegydombokok neve leg-többnyire szláv nevek mint: Priglevica, Brestovác, Veprovác, Hódásig sat. melyek az ottani nyelvészek magyarázata szerint, nádas-hely, erdő-hely, tornyos-hely, s más a hely természetével egyhangzas elnevezéseknek felelnek meg. Így maga Mosztonga is annyit jelentene, mint mélyhely. Az őselnevezéseket tehát az új telepítvényesek is respektálták, de ha van valahol hibás és hiányos geographiai térkép, az bizonyosan nem a nubiai Nilus, hanem a magyar Dunamentéről felvett mappákban keresendő.

No de ott, hol egy helységnek, vízfolyásnak, hegynek stb. két-három s több neve van, hol német, cseh, francia, olasz, hivatalosan működő, bizonyos meghatározott céllal beküldött katona s civil mérnökök állították ki a helység térképeit, melynek sem nyelvet, sem történetét nem ismerték, ott nem lehet csodálkozni, ha a hány térkép, annyi különböző elnevezéseket, hibásan írt szavakat találunk, s hogy a geographia, melyet különben a magyar tudósok is a történelem egyik szemérvilágának tartanak, még mai napig sem ismeri ki magát Magyarország legtöbb vidékein.

És ha már felvettük az eszme fonalát, méltóztatassanak megengedni egy rövid kitérést.

Hogy a szerencsétlen II-ik Lajos király idejében voltak Mohács környékén mocsárok, melyekbe még egy főhadur is befúlhatott, azt meglehet érteni, de hogy a világhírűség ily fénylő korszakában az ezredéves magyar Duna mentén is lehet számos olyan tavakra, folyókra, erdőkre, dombokra bukkanni, melyek sem a régi, sem az új és legújabb térképeken, még a legnagyobb léptékben felvett és kirajzolt megyei mappákon sincsenek megjelölve, ezt, ki viszonyainkat nem ismeri, bajosan fogja megérteni. De, hogy ez így van az elvitathatlan, és akárhányszor példát tudnék felhozni, hogy meddig fog ez így lenni, azt a m. tudós társaság illető tagjaitól és a geographiai osztály szakembereitől kérjük. Ideje lenne, hogy Magyarországnak is

leane egy változhatlan, mondjuk történelmi geographiája, s a ki külföldről Szabadkára vagy Zombolyára ír, ne legyen kénytelen parenthesisbe oda tenni Theresianopelt vagy Hatzfeldet. Hit még az a sok erdélyi Szászváros (Broos) Szászsebes (Müllentich) Szardahely (Reussmukt), Szeben (Hermandstadt), Kálalon (R. szs), Földvár (Marienburg), Feketehalom (Zsiden) stb., ki tudna külföldön ezekben eligazolni? Inkább nem is ír az ember ilyen helyekre, hol a postahivatalnok tudományától s legtöbbnyire kényétől függ, hogy a levél rendeltetése helyére érkezze.

De van ennek egy sokkal komolyabb oldala is, melynek fontosságát leginkább kell, hogy érezzék azok, kik hivatalosnak a közoktatás, népmvelés terén előadásokat tartani. Hát a történelem? — van-e valami olyan groteszk, nehézkes olvasmány, mint épen a fent-nevezett Katona történelme. Ki ismer rá azokra a városokra, tulajdon nevekre, melyeket abban olvasunk? Hogyan lehet a hazai történelmet egy ilyen bárbar vegyülettel szerkesztett könyvek után s ilyen nomád népekhez illő geographiai bizonytalansággal előadni, tanítani?!

Azért ismételve mondjuk: ideje lenne, hogy ha az országos történelmi s geographiai osztály, melynek székhelye a magyar akadémia, első feljárt egy kellő pontossággal s történelmi háttérrel felvett, hivatalosan az ország minden közügyi hatósága által elismert részletes térkép kiállítására fordítaná. Ha van már hivatalos nyelv, lennie kell egy hivatalos térképnek is, mely utmutatóul szolgáljon, legalább jövőre a történelemnek, és mely lehetőségessé tegye a külföldnek is a Magyarországgal való közlekedést, a mi jelenleg lehetetlen.

Ezen talán nem fölösleges kitérés után foglalva a Mosztonga körüli ismertetést.

Könnnyen meg lehet, hogy ez csakugyan nem egyéb, mind a Kigyós folyó, melynek alsó medre a sok rendbeli gátolás, lecsapolás, föltézés s változtatás következtében beiszaposodott, eltavasodott. Ezt azon körülmény is bizonyítja, hogy az egyiknek az áradásai és apadásai mindig egyidejűek, a másikéval, mi mindenesetre, ha egyébre nem, de bizonyosan egy földalatti összeköttetésre mutat. Minthogy pedig a Kigyósról tudva van, hogy a Tiszával növekszik és apad, mondhatjuk, hogy a Mosztonga nem egyéb mint a Tisza földárja, mely a Duna felőli oldalon az alföldi magyar medence szegélyzetén felverődik. Valóban különös jelenség és a vidék lakói előtt megfoghatatlannak látszik, hogy a Duna folyamtól egy pár kilométer távolra Vaskuttól lefelé Hódásig a kútak és tavak vízszíne a legpontosabban jelöli a Tisza áradásait, míg a Dunának a legkisebb hatása sincs azokra. Ezen jelenségből a lakosság azt következteti, hogy a Duna vízszíne sokkal alacsonyabban fekszik a Tiszáénál, a mi kétségen kívül egészen hibás vélemény, mert épen az ellenkező áll és a Tisza medre egész Titelig mélyebben van bevájva a Dunáénál. A két folyó közp-vizállása közt is van legalább 10 méter különbség úgy, hogy ha Szegednél például 76, 80 a középvizállás, a vele csaknem egyenlő méridianon fekvő Baja melletti Duák Ferenc zsilipnél a Danaszurdok vízszíne 86 és 87 m. közt áll a tenger fölött. Ezért helyesen jegyzi meg egy magyar geologus, hogy Magyarországnak csakugyan a Tisza a főfolyója, s még a hatalmas Duna sem képes egész Titelig ellensúlyozni a magyar alföldi medence rémitő viz nyomását. És itt megint egy másik megjegyzést vagyok bátor tenni, azt t. i., hogy ezen magyar medence alakjának, mélységének, szélességének, hordképességének a tanulmányozása nagyon kívánatos, mondhatnám, szükséges lenne, mert csak ebből lehetne megismerni, mennyivel fekszik az mélyebben a Vaskapu kúszóbenél, mely szerintem főoka a Tisza rendkívüli földárjainak s annak, hogy ez Titelnél be nem vájhatja magát, holott az ő és minden mellékfolyó szabályozásának ettől van legfőképen föltételezve a jó sikere.

Bodó Lajos.
kir. főmérnök.

LEVELEZÉS.

Cservenka, 1881. szeptember 20.

A bács-bodrogh megyei „Fiókméhész egylet” által két héttel ezelőtt kiadott meghívók folytán e hó 15 én tartotta községiünkben VIII. vándorgyűlését méhészeti és helyi gyümölcs kiállítással. Már az ismerkedési estélyre sok vendég érkezett, különösen olyan, ki kiállítási tárgyat hozott magával. Megérkezésük után azonnal ingyenes lakásokban szállásoltattak el a helyi fogadó bizottság tagjai által.

Az ismerkedési estélyen vígan folyt a társalgás egész éjjelig.

A gyűlés napján szép verőfényes reggelre viradtunk. Taracklövés és vitt zene jelezte a gyűlés megnyitását. 9 órakor nyitott meg az előértekezlet Turnovszky S. egyleti vezető által azon felhívással, hogy a jelenlevő egyleti tagok tegyenek javaslatot az elnök, tisztikar és a bíráló bizottság megválasztására nézve.

Erre következett a közgyűlés, mely oly látogatott volt, hogy a kaszinó egyleti helyiség nem volt képes a jelenlevőket befogadni és egy része kénytele-

nitett a folyosón állva hallgatni a közgyűlési tárgyalásokat.

Az előtervezet által javaslatba hozott tisztikar egyhangulag elfogadtatott, elnöknek Lebach Péter, jegyzőnek Kruttschmitt N. és Wagner Henrik, a méhészeti bíráló bizottságba pedig Rätz János, Knefely Gáspár Cservenkáról, Schwerer Béla Filipováról, Fernbach N. Bresztováról és Szabó N. Imrováról, — a gyümölcs bíráló bizottságba Roth Károly Tivadar O. Verbászról, Schumacher H. id. Cservenkáról és Vojnics Dávid O. Morovicáról választották meg.

A közgyűlést Lebach Péter nyitván meg, üdvözlő beszédében abbéli örömeinek ad kifejezést, hogy a méhészet, mint a mezőgazdaság egyik kiegészítő fontos része, meggyenkben oly sok tanulni vágyó és lelkes művelőre talált; ebből kifolyólag bizton reményli, miszerint a mezőgazdaság ezen ága a közel jövőben gazdáinktól szívesen fog ápoltatni.

Ezután Turnovszky S. beszámolt a múlt egyleti évről.

Következtek most az előadások, melyek általánosságban véve igen sikerülteknek mondhatók.

Előadások után Vojnics Jakab kijelentette a jövő vándorgyűlés helyének meghatározásánál, hogy vele többen Szabadkáról igen szívesen vennék, ha Szabadka jelöltetné ki a jövő gyűlés helyéül. Ezen indítvány a közgyűlés által egyhangulag elfogadtatott.

Az egyleti tisztviselők megköszönvén a beljök helyezett bizalmat, visszalépnek; a közgyűlés azonban — méltányolván az eddig kifejtett ügybuzalmukat — őket egyhangulag újra megválasztotta azon hozzáadásal, hogy az egyleti vezető mellé Zomboresevics N. szabadkai ügyvédet választja meg 3 évre elnöknek. Ezzel a gyűlés véget ért.

Gyűlés után következett a közös ebéd, melyen circa 200-an vettek részt. A felköszöntések sorát Kruttschmitt N. kezdte meg, lelkesen éltetvén beszédében öfelségét és családját. Utána szólt Kármán József Új-Verbászról, éltetvén az egylet vezetőjét. Szóltak még többen, de különösen ki kell emelnünk Kobay Károly kulai ügyvéd felköszöntőjét, melyben elevenen eseteltte a cservenkai lakosság életrevalóságát és hazaságát.

Kedves meglepetésünkre szolgált azon hír, hogy várva várt vendégünk Grand Miklós ur épen most érkezett meg. E hírre Famter Gusztáv A. helybeli hely. lelkész szívélyes szavakban üdvözölte Grand urat, mint a magas kormány által kinevezett méhészeti vándortanítót. E felköszöntő, valamint Grand ur felelete viharos éljenekkel találkoztak.

Ebéd végeztével Turnovszky S. szíves volt a kiállítás tárgyakról magyarázó előadást tartani, mit a látogató közönség nagy érdeklődéssel hallgatott.

A délután folyamán két üdvözlő távirat is érkezett, az egyik dr. Karl Jánostól Budapestről, a másik Pütsch Tóbiástól Iglórol.

4 órakor délután a helybeli nagyobb méhtepek szemléltettek meg.

Ennek megtörténetével kihirdetett a méhészeti bíráló bizottság jelentése; e szerint pénzbeli kiténtetésre érdemeseznek találtak a következők:

- 1) Schumacher Henrik ifjú mézbor és méhészeti eszközökért 2 drb aranyal.
- 2) Schwerer Béla mézbor és mesterséges közfalaért 2 drb aranyra.
- 3) Györgyfalv Henrik egy két oldalról és egyidőben működő mézszórógépért 1 drb aranyra.
- 4) Turnovszky Sándor méz és méhészeti eszközökért 1 drb aranyra.
- 5) Jakab József méz és kaptárért 2 drb ezüst forintra.
- 6) Heip Jakab, kaptárak és méhészeti eszközökért 1 drb ezüst forintra
- 7) Grisfelder György méhésztápkákért 1 drb ezüst forintra.
- 8) Knefely Péter figyelő kaptárért 1 drb ezüst forintra.

Elismerő okmányokat a következők nyertek: 1) Löbl Samu. 2) Dr. Wagner Frigyes. 3) Hotman Sándor. 4) Knefely F. Károly. 5) Vetter János — mind cservenkai. 6) Rekvényi Cselestin, Emusitról. 7) Neidhefer György, Bulkeszről. 8) A bács-bodrogh megyei méhészegylet. 9) Az I. cservenkai méhtenyésztő társaság. 10) Bamberger János, Filipováról. 11) Koper István, Bajáról. 12) Langenbacher N. Filipováról. 13) Hasz Ferenc, Veprováról. 14) Rill András, Kernyáról. 15) Albrecht János, Doroszlórol.

A gyümölcs bíráló bizottság következőknek ítélte a kiosztandó díjakat:

- 1) Schumacher Henrik ifjúnak Cservenkáról 2 drb aranyat és 1 ezüst forintra.
 - 2) Schön Lipótnak Cservenkáról egy aranyat.
- Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy valamint a vándorgyűlés, ugy a kiállítás sikeréhez első sorban a helybizottság és az itteni méhtenyésztő társaság, nem különben Schumacher Henrik ifjú és Maiczek Adolf járultak leginkább.

Köszönetet kell szavaznunk még a helybeli ág. hitv. ev. tanítói karnak a kiállítás helyiségek díszítésére szükségelt virágok beszerzéséért, ugyszintén özv. Unger Nándorné urhölgynek a koszorúk készítésénél tanusított szívességéért.

A tárgysorozat utolsó pontja értelmében este táncmulatság rendeztetett, mely igen látogatott volt és éjjelnél is tovább tartott.

Vendégülünk Rauch Jakab — bár nem számított anyai látogatóra (mert volt 800 látogató és 200 étkező vendége) — mégis derekasan felelt meg mindenben feladatának. **W. H.**

Tekintetes szerkesztő úr!

Becses lapja már több ízben az alföld-fiumei vaspályáról kisebb közleményeket hozott én ezeket mind tulzottnak hittem, míg sajnálatomra meggyőződtem arról, hogy az illető beküldő inkább nagyon enyhén írt. Ha valahol széles e világon, tisztatlanságban kiállítás rendeztetnék, fogadni mernék, hogy az alföld-fiumei vaspálya nyerné el az első díjat. Hogy gyorsasága csigaszzerű, az oly köz tudomásu tény mint 2 + 2 = 4 de végre az igazgatóság „schwarz auf weiss” mondja hogy ő menetrendet nem, csak „Menettervet” ismer, az uristen bocsássa meg vétkeiket.

E napokban Szabadkáról Zomborra utaztam, véletlenül megtörtént a hallatlan tény, hogy egy tiszta új harmadosztályu kocsiszakasz volt a vonat közt, ez velünk ment Bajmókig, az ottani állomásfőnök meglepetve nem bírta eléggé ezen factumot csodálni, de hogy öröme ne csak 30 „alföldi perczig” tartson és hogy kivánságát továbbra kiélgezhesse azonnal rendeletet adott, ezen kocsiszakaszt kiakasztani és mintegy hatvan utast egy legromdább kocsiszakaszba beültetni, urlaubos nótázó rumuny bakák, bagórágó csirkefogók, üzleti utazók, nők együtt egy kocsiszakaszba lettek beletömve két pislogó lámpácska által világítva, melyekben kis petroleum is volt, a takarékoság ezen pályánál már a „netovábbot” elérte.

Egy utas.

Bácsmegeyében talált római érmek.

Ismeretes, hogy a római telepek a mi Dunánkjig terjedtek, s hogy a Szlavóniában és Szerémben tanyázó római legiók az innen, a z bácskai Duna-part mentében is bírtak erődítvényeket és sáncokat: a Dunának és a rajta közlekedő római hajóknak katonai védelme végett. A rómaiaknak Bácsmegeyében való tartózkodását tanusítják — egyéb körülmények közt — azon nagyszámu régi pénzék is, melyek a bácskai Duna-völgyben mindenütt felszínre kerültek.

Ide iktatunk néhányat, megemlítvén az illető imperator s a helyet, hol az érem találtatott.

- Vespasian, lehely: Zombor, Csonoplya, Szóna.
- Domitian, „ : Bogojeva.
- Nerva, „ : Monostorszegh.
- Traján, „ : Zombor, Gradina, Csonoplya, Szóna, Apatin.
- Hadrian, „ : Zombor, Bács.
- Antoninus Pius, lehely: Zombor, Szóna, Doroszló.
- Marcus Aurelius „ : Zombor.
- Lucius Verus „ : Szóna.
- Septimus Sever „ : Szent Tamás.
- Caracalla „ : Zombor, Prigl.-Szentiván.
- Heliogabal „ : Zombor, Prigl.-Szentiván.
- Gordianus Pius „ : Zombor, Csonoplya.
- Gallus „ : Zombor.
- Galineus „ : Csonoplya, Kernya.
- Claudius Gothicus „ : Zombor, Kernya, Doroszló.
- Aurelianus „ : Szóna, Bogojeva.
- Probus „ : Zombor, Torza.
- Diocletian „ : Zombor, Szóna.
- Valerianus Maximianus, lehely: Temerin, Csonoplya.
- Constantin, lehely: Zombor, Prigl.-Szentiván, Apatin, Szóna.
- Licinus, „ : Zombor, Bács.
- Maximianus, „ : Zombor, Szóna.
- Constans, „ : Zombor, Szóna.
- Constantius, „ : Zombor.
- Valentianus, „ : Zombor.

Császárnék:
Julia Mamea, Alexander Sever anyja; lh. Zombor.
Diva Fausta, Antoninus Pius neje, : lh. Zombor, Bogojeva, P.-Szentiván.
Salonina, Galineus neje, lehl: Csonoplya, Kernya.
Julia Augusta, Septimus Severus neje, lh. Zombor.
Lucilla, Marcus Aurelius neje, lh: Szóna.
Ily — Bácskában talált — római érmek láthatók F. I. L. G. és H. zombori uraknál.

AZ 1697. ÉVI BÁCSKAI HADJÁRAT.

Amaz év július hava 12-én érkezett Savoyai Eugen tóparancsnok Kollutha, s a következő napon szemlélt tartott az ottani táborban elhelyezett 16 osztrák, 9 szászországi gyalog-, 8 osztrák és 2 szászországi lovasezred felett. (Az ágyuk száma bizonytalan.) Július 18-án ezen csapatok, körülbelül 30 ezer ember, már uton voltak a veszélyzettnék hitt Pétervárad felé.

Ezen korban nagyobb seregek mindig a nagy folyamnak mentében közlekedtek, kisérve számos teherhajótól, sőt több helyen állandó éléstárak is emeltettek, miszerint a menet közben elfogyasztott élelem gyorsan pótolható legyen. De a bácskai talajviszonyok oly kedvezőtlenek voltak, hogy ezen szokástól is némileg eltérni kellett. A Duna és Mosztonga között fekvő terület rendes országot hiányodván, és a sok bozót meg bevetett földek miatt alig járható lévén, a csapatok csak az első napon haladtak a Duna mentében, július 19-én kelet felé kanyarodván a Mosztongát átlépték s Zombor alatt ütöttek táborot. Július 20. és 21-én Lapsova és Kovácsévics pusztákon *) épült tábori pósta házakat érintvén, 22-én Bácsba érkeztek, hol szintén állandó éléstárak lévén, a szükséges élelemmel elláttattak. Július 23-án a hadsereg ismét találkozik a Dunán lefelé uszó málhahajókkal, még az nap elérte Palánkát, hol 24-én pihenő tartott. Illokra ezen időben állandó katonai hid vezetett, de a hadsereg át nem lépte a Dunát, hanem július 25-én este az ó-futaki élésház körül táborozott, 26-án pedig elérte célját, a mostani Ujvidéket, mely ezen korban Pétervárad-Sáncának vagy rácvárosnak hívatott.

Pétervárad és Ujvidék közt szintén állandó katonai hid tartotta fén a közlekedést, véde a bástyaszerű híd és 9 felszerelt hadihajó által. A dunai szigeten, (most hadisziget a neve) négyoszögü, bástyaszerű, számos nehéz ágyuval felszerelt és elsáncolt laktanya zárva tartotta a vízi utat Belgrádról felfelé.

Beérkezett jelentések valószínűnek mondván, hogy a török sereg Belgrádnál nem a Száván, hanem a Dunán fog átkelni: Eugen augusztus 5-én egész seregével Kovil környékén táborba szállt s figyelő állásban maradt.

A török sereg augusztus 19-én csakugyan átkelt a Dunán Pancsovánál. Azon feltevésben, hogy a zultánnak nem lehet más célja, mint a rosszul felszerelt Szeged bevétele: Eugen egész seregével aug. 22-én Zsablya felé indult, hol a szöregi moesár át volt hidalva. Aug. 25-én a menet Csik-érig folytatott, melynek akkor Bliszenica-bara volt a neve; itt szintén 50 cölöpön nyugvó fahíd tartotta fén a közlekedést. Az évbén oly kevés volt a víz, miszerint a csap-

*) Anaz Szóna, ez Karavukova közelében.

patoknak számos kutat kellett ásniok. A következő napon az egész sereg ismét útban volt északi irányban, este pedig táborba szállt Zentától délre mintegy egy óra járásnyira.

A zultán értesülvén Eugen merész felvonulásáról, elhatározta, hogy a titeli Nehem parancsnoksága alatt álló figyelő hadtestet egész seregével megtámadja s átkel a Tisza jobb partjára.

Nehem töle telhetőleg megerősítette a titeli várat, mely a fensik déli szélén épült, az átkelést elősegítő szigettel szemközt két körsáncot emelt, s a Tisza partján hosszú vonalban őrsöket és földhányásokat ásattott.

A török sereg aug. 27-én Kovil megtámadását szinlelte, ez ellen irányozta legnehezebb naszádait, míg a Tiszán felfelé csak kisebb hajók indítottak. De a következő napon kora hajnalban az egész dunai hajóraj ágyuinak védelme alatt megkezdte Titelnél az átkelést.

Már a naszádok első tüzelésére az egyik körsáncból 300 szerb fegyveres gyáván megfutamodván, az ellenség nemcsak hogy rögtön megszállotta az elhagyott védelmi pontot, hanem egyuttal felhasználta számos csapatnak a Tiszán való átszállítására, s ezek gyorsan sorakozván, Nehem állása ellen oldaltámadást intéztek. Egyidejűleg 12 nehéz ágyu megkezdte a tüzelést a Tisza partján vonuló őrsök és földhányások ellen, s bár az itt elhelyezett csapatok a janicsárok egy támadását visszaverték: a túlerő ellen a második körsánc is elveszlvén, a tiszaparti földhányások és őrsök nem voltak többé védelmezhetők.

Nehem legalább a titeli várat akarta megmenteni, de mire estefelé rendbe szedett csapataival megközelítette, a várőrség szerb nemzeti legénysége már régen megfutamodott, s a magaslatot török csapatok tartották megszállva. Eugen által lóhalálba segítségül küldött két vasas ezred sikeres támadásban elűzte, de a csata folytatására annál kevésbé lehetett gondolni, minthogy mind inkább bizonyossá vált, hogy a gyenge helyőrség az egész török sereggel áll szemközt.

Nehemnek tehát nem volt más választása, mint a lovasság védelme alatt a vilovai moesáron át a hátrálást elrendelni, és a hidat csapatai elvonulása után felszedetni. A töröktől nem üldözve, következő napon (aug. 29.) Kovilba érkezett, s innen a fővezér parancsára Péterváradra vonult vissza. Vesztesége állott 3-400 halott és sebesültből.

Eugen túlmerész felvonulását az északi irányban csak azzal lehet menteni, hogy ő gyengének érezvén magát szemben a török túlerővel, minél előbb egyesülni óhajtott az Erdélyből 13,000 emberrel elősiető Rabutinál. Ezen egyesülés Zenta alatt szeptember 1-én tényleg végrehajtatott.

Az egész török sereg Titelnél a Tiszán átkelvén, tetszése szerint akár Pétervárad ellen, akár Szeged felé indulhatott támadóag, tényleg azonban Kovilnál elsáncolta magát s megelégedett a környék, különösen az ó-becei éléstár és a gardinováci szerb zárda kirablásával. Szeptember 1-én a török naszádok megtámadták Ujvidék alatt a hadiszigetet, de a vár ágyui s a hid védelmére fentartott hadihajók visszaverték a támadást.

Ezen kísérlet és a zultán más intézkedései Pétervárad szándékolt megrohanására engedvén következtetni: Eugennek gyorsított menetekben a Dunához kellett sietnie. Serege szept. 2-án 9 oszlopban a bece élésház romjaihoz érkezett, a következő napon a szenti tamási moesárnál török lovasokra bukkant, a kik a hidat felgyújtották s az oltásra kirendelt szakaszokat puskatűzzel fogadták, de hat ágyu és két dragonyos ezred által minden nehézség nélkül elűzettek. Ugyanez történt kisebb mérvekben a következő napon a szöregi moesárnál. Ide Nehemtől egy futár is érkezett azon tudósítással, hogy a török sereg még mindig Kovilnál mozdulatlanul vesztegel.

Szeptember 5-én Eugen egész seregét pihentette, és pedig azért, mert a következő napon a szöregi moesártól egy menetben akarta elérni Péterváradot. Ezen menet páratlanul merész volt. Az ellenség táborra előtt helyenkint csak 3 kilométernyi távolság kellett elvonulniok a csapatoknak, és bizonyosnak lehetett tartani, hogy a zultán a kinálkozó alkalmat el nem mulasztja, hanem a keresztény sereget menet közben egész erejével megtámadandja. De Eugen bizott saját hadvezéri lángszében és serege kipróbált vitészeiben.

Tudta ő, milyen hasznát veheti a szöregi moesártól Ujvidékig elhuzódó római sáncoknak. Szorosan ezen földhányás baloldala mellett csatarendbe sorozva haladtak csapatai előre, olyképen, hogy bár mely pillanatban megállítva, hátban a római sánc által véde, arecal az ellenség felé fordulhattak és támadásait visszaverhették volna. Ellenben a málhahajók a római sánc tulsó (nyugati) oldalán egy vonalban a sereggel lovas fedezet alatt haladtak előre.

A török csakugyan nyugtalanította a menetet, de csak lovas csapatok által. Eugen seregéből azonban egy ember sem veszett el, ellenben a huszárok elfogtak több törököt, s ezek vallomása némi világot vetett az ellenséges gyalogság támadásának különben megfoghatlan elmaradására. Azt mondták, hogy a janicsárok kezdetben megígérték a közreműködést, de utóbb megtagadták az engedelmességet s nem akartak a táborból kivonulni.

Este 10 órakor érkeztek Eugen csapatai a kimerültség taradtan Pétervárad alá.

Ugyanazon éjjel (szept. 6-7. közt) a zultán Kovil mellett a Hajdusánc közelében*) hidat veretett s szekerészete nagy részét a Dunán át Szerembe menesztette. Világos volt tehát, hogy Eugen megérkezésének dacára Pétervárad bevételelöl le nem mondott, hanem a támadást a Duna mind a két partján megkezdni akarja. Egy szökevényi iszpáhi azonban azt vallotta, hogy a zultán szekerészete ismét visszapancsolta, és Szegedet meglepni és bevenni akarja. A kémszemléből visszatérő szakaszok annyiban megerősítették vallomását, a mennyiben látták, hogy a török sereg Kovil elhagyta és na zádai a Tiszán felfelé eveznek.

Pétervárad sorsát tehát nem kellett többé félneni, de Szeged helyzete valóban aggasztó volt. Eugennek

*) Régen te Kisidy volt a neve.

nem
leggy
regét
temb
azt a
Tiszá
ezen
tanác
kedve
szemé
török
halál
lomb
lemon
átkel
táma

nem
kisér

a fak
élés
nyug
vezet
és ba
árkó
körül
csik
pezte
pésny
ton é
szám
hány
a ker
lépés

török
vassá
egy g

villám
lálós
mulva
tett v

séggel
totta
a Tisz
nalban
az eg
gyoi
száry
lása f

reszté
Csak
kezett
magis
táostü
a hid
nyozá
török

megnu
Tisza
40-50
nyulo
lenség
rühme
nal tö
adott

fenyeg
désben
a kart
tótatl
szint
szint
az ele
támad

gyöng
külés
késég
csász
egyeg
geket
kereste
dühe,
lebukv
éj be

a csata
menekü
megakar
sik par
halotta
egy él
egy ré
semmis
vad fut

más ve
sija, 20
vények
fogva l
cséje,
dani vo

A
szeker
let, de
ismét n
lott 87

A
szerü d
maradí
és 140

A
békékü

nem volt választása, mást nem tehetett, mint hogy a leggyorsabb menetben sarkon kesse a zultán seregét s vele egyidejűleg érkezék Szeged alá. Szeptember 10-én már az ő-becei élésházánál táborozván, azt a váratlan hírt kapta, hogy a zultán Zentánál a Tiszán való átkelés iránt előintézkedéseket tett. De ezen hírek sem Eugen, sem pedig az egybehívott haditanács nem adott hitelt. Azonban a szerenese most is kedvezett a keresztény seregnek. Szept. 11-én a kémszemlére kiküldött huszároknak sikerült elfogniok egy török, szintén kémszemlé vezető pasát, aki, rögtön halállal fenyegetve, bevallotta, hogy a zultán aggodalomba ejtve Eugen gyors követése által, csakugyan lemondott Szeged bevételéről, és Zentánál a Tiszán átkelve, Felső-Magyarországot és Erdélyt akarja megtámadni.

Ezen vallomást Eugen oly fontosnak tartotta, hogy nem késett összes lovassága eléln s nagy számú ágyú kíséretében személyesen kémszemlére indulni.

A zentai síkon déli irányban 2 ezer lépésnyire a faluból jól voltak kivehetők a török által elégetett élésház romjai, és szorosan ezek mellett 60 hajón nyugvó, francia mérnökök terve szerint készült híd vezetett a Tiszán át a tulsó partra. A hídtől jobbra és balra mintegy 250 lépésnyi távolban a bejárás mely árkokkal és magas földhányásokkal volt védve, ezek körül szorosan egymás mellé állított nehéz málhakosok mint egy fal végig húzódtak. Ezen erődítvény képezte a hídfőnek csak belső udvarát, e körül ezer lépésnyi távolban felülvén, a Tisza partját két végpontra érintve, egy külső földhányás emeltetett, ellátva számos kirohanási nyílással és rondellákkal. Ezen földhányás azonban teljesen még nem volt készen, épen a keresztény sereg felvonulási vonalában mintegy 700 lépésnyi rés mutatkozott.

Ezen földhányásokon belül voltak elhelyezve a török ágyúk, a gyalogság nagyobb része és némi lovasság, míg a hídhoz a csapatok megszakítás nélkül egy gomolyban a másik partra vonultak.

Eugen azonnal tisztában volt az iránt, hogy most villámgyorsasággal kell mérnie az ellenség fejére a halálos csapást. De a nap már lemenőben volt, s pár óra múlva a sötét éj beálltával az ellenségnek sikerülhetett volna a tulsó partot szerencsésen elérni.

Ezt megakadályozandó, Eugen a legnagyobb sietéssel rövid két óra alatt felhozta és csatarendbe állította összes csapatait, oly képen, hogy a jobb szárny a Tiszára támaszkodott, a bal szárny pedig kettős vonalban a sík mezején kiterjeszkedett. Ez megtörténvén, az egész sereg a sáncok felé lőtávokra közeledett és gyorsan jobbra kanyarodott, olyképen, hogy a bal szárny is a Tiszát megközelíté, s így az ellenség állása félkörben bekerített.

A nagyvezér csak gyenge kísérleteket tett a keresztény hadsereg felvonulásának megakadályozására. Csak mikor a bal szárny elfoglalta állását, hívé elérkezettnek az ítélet egy nagyobb kirohanásra. A Tisza magas partja által védve lovassága tört elő, de kartaostúzzal fogadtatván, rendtelenségben vonult vissza a híd felé, melyre most mind a két szárny ágyú irányozták ágyú golyóikat. A zavar és kétségbeesés a török táborban pereről-perere nőtt.

A török lovasság sikertelen kirohanása azt is megmutatta, ami eddig nem tudott, hogy t. i. a Tisza magas partja és a nagyon lepadt folyó közt 40—50 lépésnyi szélességben egy, egészen a hídig elnyúló rés nyitva hagyott, melyen behatolva az ellenség táborát hátulról lehetett megtámadni. Ezen körülményt felhasználva, Eugen ezen fontos pontot azonnal több zászlóaljjal és ágyúval megszállatta s jelt adott az általános támadásra.

A török nagyvezér látván a veszedelmet, mely fenyegette, nem késett különösen a tiszaparti mélyedésben a híd felé előnyomuló zászlóaljak ellen intézni a kartács és puskatűzét, de a csapatok visszatarthatatlanul siettek előre, egyidejűleg az egész balszárny megmászván és átlépven a külső földhányást, szintén a Tisza felé tartott és hátulról támadta meg az ellenséget. Alig pár perccel később sikerült a támadás a centrum és a balszárny ellen is.

A most kifejlődő jelenetek ecsetelésére a toll gyöngye és képtelen Minden oldalról bekerítve, a menekülés reményétől is megfosztva, a török csapatok a kétségbeesés elszántaságával küzdöttek életükért, de a császári katonák senkinek meg nem kegyelmeztek, bár egyes magasrangú tisztük válság fejében nagy összegeket ígértek. Egész csapatok a Tisza hullámaiban kerestek menedéket, de oda is követte őket üldözőik dühe, ezren és ezren a nagy tolongásban a hídrol lebukván, szintén a vízben lelték halálukat. Csak az éj beálltával szünt meg az általános öldöklés.

Másnap 20 ezernél több török halott találtatott a csatatéren, 10 ezer a Tiszában megfúlt, alig 2 ezer menekült a tulsó partra. A híd fölött a sok tetem megakadván, azokon át mint egy gáton lehetett a másik partot elérni. Foglyok alig ejtettek, csak itt-ott a halottak halmai alól és a hidhajókból került elő egy-egy élő török, s ezektől kitudatott, hogy a testőrség egy részének kivételével az összes török gyalogság semmisült meg, maga a zultán pedig a lovassággal vad futásban Temesvár felé menekült.

A halottak közt találtatott maga a nagyvezér, 4 más vezér, 13 beglerbeg, a janicsárok 3 turnadzi-basija, 20 alajbeg, és több 30 agánál. A győzelmi jelvények közt volt 7 lófark, 423 zászló. Ritkaságán fogva legbecesebb jelvénynek tekintett a zultán pecsétje, melyet a nagyvezér arany láncan nyakán hordani volt köteles.

A táborban találtatott több ezere menő sátor, szekér, teve, ökr és ló, roppant sok málya és lőkészlet, de ezek nagy része utóbb a lettekzett tüzvészben ismét megsemmisült. A zsákmányul esett tüzészérg állott 87 bronz nagyobb és 58 kisebb ágyúból.

A keresztény sereg vesztesége a kivivott nagyszerű diadalhoz mérten nagyon nem mondható Halva maradt 28 tiszt s 401 legény, megsebesült 133 tiszt és 1405 legény.

A zentai győzelem következménye a karlovi békekötés, melynek harmadik cikkében a zultán végle-

gesen lemondott Bácska birtokáról, csak azt kötvén ki magának, hogy a titeli vár jobban mint tényleg van meg ne erősítették.

Angeli nyomán közli
Steltzer Frigyes.

Hirek.

Egyszer mindenkorra. Felfogásunk szerint, valakinek megrendelés nélkül lapot, s idővel nyugtázott szánlatát küldeni: tolatokás, habár ezt, kivált a vidéki sajtó általában praktizálja. Mi valamin nem fizetünk meg semmit, amit nem rendelünk: úgy nem is küldünk szét lapot, a mely megfizetve nincsen. És a felfogástól kivétel nélkül mindenkivel szemben megmaradunk. Ne haragdjék tehát senki, ha nem fizet előre és nem kap lapot. Mert ez világos egész oki és okozati összefüggés. Aki tehát lapunkat rendszeren kapni óajtja, fizessen reá előre.

A kiállítás folytán lapunk érdekességben nagyban fogván öregbedni, ez alkalomból is ajánljuk eddigi olvasóinknak, hogy legyenek az újévegyedtől kezdve járatóink.

Főispán ur ő méltósága Pilaszanovits Pétert th. m. aljegyzőnek nevezte ki.

Terménykiállítás. A jelentkezések oly tömegesek, hogy a végrehajtott bizottság új helyiségekről kénytelen gondoskodni. Miután tehát ily utólagos intézkedés máris szükségessé vált, bejelentések e hó végéig még mindig előadhatnak. Többrendbeli kérdések közzéadásra válaszolhatjuk, hogy a méz is terméknek tekintetik, tehát kiállítható. Az előzmények után a kiállítás egyre sikeresebbnek ígérkezik.

Biboros érsekünk sept. 26-án indul fel Kalocsáról Budapestre, hogy az országgyűlés sept. 28-iki megnyitására jelen legyen.

Lichtensteiger Ferenc püspök jelenleg az almási esperesi kerületben bérmeál.

Kalocsán sept. 21-én Gregorius Mihály, Gyórfy Sándor, Haffner István, Kirschbaum Lajos, Matkócs Bertalan és Thurszky Endre plebánosi vizsgálatot tettek.

A városi szombati közgyűlés Anth. joghallgató helyett Kovács Károly helybeli jeles VIII. oszt. tanulónak szavazta oda a 600 ftos Falcione ösztöndíjat.

Baja város polgármestere és főjegyzője Tóth Kálmán szobra ügyében elmondja azt, amit mi még az áprilisi közgyűlés alkalmából közöltünk. Hogy miért jó ezt most egy fél év múlva tenni, azt mi nem értjük.

Petz Gábor és Witt Ignác tábóri káplánokká nevezettek ki.

Miklósváry Jenő zentai kántor 150 ftos alapítványt tett le az ottani plebáninál, hogy annak kamataiból egy otthelyi szegény r. k. vallású algymnázista segélyeztessék.

Csoka Sándor jól szervezett színtársulatával Szabadkán f. hó 26-ig terjedő határidőn belül bérletet nyitott Reméljük, hogy a szabadkai műpártoló közönséget teljesen ki fogja elégteleni. Legalább helyben működése alatt a vidéki színingazgatók nagy többségének szőszegő modorától ellenkezőt ismertünk és tiszteltünk benne.

Ujvidéken f. hó 20-án az országgyűlésre induló Bende Imre képviselő tiszteletére 147 terítékű társas vacsora rögtönözöttetett, mely a szívélyes búcsun kívül az ottani megkuszált politikai pártoknak is békenapjává magasztosult.

Jankovich Aurel, mint Baja város főispánja, a közíg. bizottságban konstatalta, hogy az ottani árvaszéki hivatalban rendtelenség uralkodik.

A szerémi hegyekben f. hó 28-án kezdik a szüretet. Aki mustot akar venni, siessen.

Baján Miklós Gyula színingazgató október 31-én kezdi meg előadásait.

A szabadkai kir. tvszék Szikra Mihályt, ki a multkoriban temet-és papokat nyilvánosan gyalázta, 6 havi fogságra és 200 ft bírságra ítélte.

Lovcsányi Gusztáv, szabadkai jbirósági aljegyző f. hó 19-én eltemetett.

Figyelmeztetjük tisztelt polgártársainkat, hogy a legtöbb adófizetők 1882-ik évre érvényes névjegyzékének összeállítására céljából Zombor sz. kir. város igazolási választmánya október hó 3-án s következő napján mindenkor reggeli 9—12 óráig tartja nyilvános üléseit a városháza kisebb termében, hol mindazok, kik az 1870. évi XLIII. t. c. 23. §-ának kedvezményét igénybe venni és állami adójukat kétszeresen számíthatni kívánják, szóval vagy írásban jelentkezhetnek s jogosultságukat igazolhatják.

A dalárda nagyban készül a terménykiállítás első napján, vasárnap a „Vadászkürt” nagy termében rendezendő dalestélyére. A másor élénk és változatos, s minthogy e mellett túlságos hosszúra sem fog nyulni, bizvást remélhető, hogy a tánc kedveért jövőnk könnyen győzik türelmükkel. Egyik érdekes száma lesz a műsorának Leszcinszky Marianna k. a. magánéneke. Maga a dalárda a következő eddig nagy tetszést nyert válogatott darabokat adja elő: 1) Huber Károly „F o h á s z” című nagy férfikardalát harmonium- és zongorakísérettel; 2) Genée Richard „A szerelmes kovács egény” című vig kardalát zongora, üllő- és háromszög-kísérettel; 3) „A z t gondolom, es ő esik” és „Szeretlek galambom” kezdetű jó népdalokat Wachauer Károly pécsi karnagy sikerült átírásában (előszőr.) Ezeket kívül több makedvelő úrhölgy szíves közreműködésével előadják a „Kornevilli harangok” operettből a „Vásári dalok”-at is, melyek a folyó évi május hóban rendezett hangversenyen annyira tetszettek. Városy László úr zongorakísérettel mellett néhány népdalt énekel. — Az előadást tánc követi. A pártoló-tagok a tagsági jegy harmadik szelvényével ráfizetés nélkül válthatnak belépő-jegyet. Nem pártoló tagok számára a belépőjegy ára egy forint lesz.

Pályázat. A szegedi pénzügyigazgatóság pályázatot hirdet a kúlai, vagy esetleg a kerületében levő más adóhivatalnál betöltendő számtiszt állásra.

Doroszlói érdeknék Divald Gyula zombori farkatár-tiszt neveztetett ki, Kovilra pedig Kürthy Géza meg.

A zsidók szombat óta beléptek időszámításuk 5642-ik évébe.

Hymen. Husveth István derek polgártársunk kedves leányát Paulin kisasszonyt eljegyezte Drescher Gyula bajai kereskedő. — Solymossy Lajos szabadkai állami tanítónképezdei rajtanár eljegyezte Brájer Mariska k. a. t Nagy-Bécskerétkől. — Mihálkovich Erzsike kisasszonyt, a zentai polgármagy kedves leányát eljegyezte Vadász Zsigmond módosi birtokos és ügyvéd.

A zombori első segélyegylet pénztárnokká Metz Mihályt, könyvelővé a távozás miatt leköszönt Belt Ferenc helyébe Klug Nándort választotta.

Kalendorok. A mult hét egyik estjén 8 órakor a főkapitányt lakása kapujában egy kolduló utgylány fogta el s töle segélyt kért. Az betekintvén utlevélbe s ezen időn kívüli alkalmatlankodáson boszankodván, behívta s utlevélből kilátta, hogy müncheni illetőségű. Rögtön rendőrokkért küldött tehát; de mivel ezek máshol lévén elfoglalva, késtek: a leány türelme elfogyott s egy kevésbé ellenőrzött pillanatban kionsont az ajtón. A főkapitány két rendőrt véve magához kiharcolta lakását s ott reggeli 3 óráig harmadmagával leste, de hasztalan. Ekkor egy rendőrt ott kémen hagyva eltávozott. Reggel 10 órakor egy fiatal suhanc csakugyan megjelent a lakáson a gyanus leány szakjárt; ezt aztán el is fogták. Vallatások eleinte hazudozott, hol szenttamásinak, hol topolyainak vallotta magát, míg utóbb beismerete hogy müncheni illetőségű. A főkapitány tehát kérdőleg oda sürgönyözvén, azt a választ kapta, hogy a leirt kalador neve Freund Jakob zsidó kit csalásért a leitmeritzi törvényszék levéllileg nyomoz. Erre őt átadták a kir. ügyészségnek, szeretője után pedig bezzdán felé nyomra küldtek két rendőrt. Mire ezek oda értek, már a lány átment Batinára, mikor meg itt keresték, innen fogadott kocsiin Vörösmartra távozott — s így végre is abban kellett hagyni a nyomozást.

Pályázat a zombori színház terveire 300 ft pályadíjjal december 1-ig.

Az ujvidéki „B. B. Pr.” azt sürgeti, hogy a népmagyarosítási mozgalom ellen, melyet ő „utálatos magyar lelkifogdosási üzelemnek” nevez, alakuljon országos német iskola-egylet. — A haladás szekerét egy klumpával megakasztani akarui: nevetéses kecmergése a tehetetlenségnek.

A m. k. 5-ik honvédszászlóalj hadkiegészítő területén folyó évben az ellenőrzési szemlék a következő napokban fognak október havában megtartatni: Helyben 10, 11-én, Apaiban 13, 14-én, Ó-Szivácson 18, 19-én, Bácsban 21, 22-én, N. Palánkán 24, 25-én. Az ellenőrzési szemlére mindazok, kik az évfolyamában tettleg nem szolgálták, kötelesek megjelenni, kivételt képeznek az 1869-ik évben besorozottak, ezek mint az utolsó évfolyambeliek, a szemlélet fel vannak mentve. — Minden m. k. honvéd vagy es. k. landwehr egység, ki nek az ellenőrzési szemlére megjelenni kell, ezt azon ellenőrzési szemle bizottságánál teljesítheti, mely tartózkodási helyéhez legközelebb esik. — Az ellenőrzési szemlére indokolatlan elmaradtak szigorú büntetést szenvednek. Az utószemle Zomborban november 14-én leend.

Hivatalos ministeriumi tudósítás. Bács-Bodroghmegye. A tengeri, az I. alsó, almási, I. felső és tiszai járásokban jó; a teleskai, II. óbecsei és középjárásokban jó közép, a tiszai I. felső járásban is, ellenben a közép járásban a burgonya jó. A rét a felső I. és a tiszai járásokban s ezen utóbbiban a lóhera is silány termést adott. Szőlő és gyümölcs a teleskai II. járásban silány, a bácsi III. járásban a szőlő közép termésre jogosít.

Temerinben postával egyesített korlátolt napi szolgálatú állami mellék táviróhivatal nyitottat.

A szakministerium Barbaró Fischbach Sarolta szabadkai állami tanítónképezdei segédtanitónőt ezen minőségében véglegesítette.

Polgármesterünk, mint a városi központi választmány elnöke, tudatja, hogy a követválasztási jog érdekében sept. 25-től okt. 4-ig közszemlére lesz a névsor kitéve. Ezen időn belül adandók be a Cáriához szánt felebbezések is.

Jegyesek Jonász Mariska Zomborból, és Kohn Gyula Budapestről.

PANASZROVAT. *)

A kapitányság a Zsibáros utcában pénteki napokon a kocsiforgalmat betiltotta, sőt hogy ez teljesen lehetetlen legyen a tejes-túrós kofákat oda az út közepére sorakoztatta. Eltekintve attól, hogy a piac azon alkalom, mely a nehéz ádóval terhelt üzletekre nézve legjövendelmzőbb, meg nem foghatjuk, hogy épen ezen utcán tétetik ki a kereskedők érdeke a túrós csirkés-kofáké, holott azok a Fernbach ház előtt ép oly jól elállhatnának s nem gátolnák épen a városnak saját drága pénzen kiadott boltjai előtt a forgalmat.

A zsibáros utcai bolttulajdonosok

(Tudunkkal csak olyan kocsinak tilos arra közlekedni, amelyeknek ott semmi helyük s ép azért egy kis kerülővel másfelé is elmehetnek dolgukra. Ha azonban igaz — hogy az útközépen kipanarcsolt üllőkofák a szükséges közlekedést is lehetetlenítik: akkor ezen intézkedést se nem helyeseljük, se nem értjük. Nem is lehet érteni még azt sem, hogy alapos szükség nélkül épen egyik városi hatóság, mely egyúttal érdekelt házigazda is, a saját bérizetői kárára kedvezményben részesíti azokat a félkőz kalmárokat, akik mint helybeliek, még helypénzt se fizetnek. Általában a kocsi árulónak, kivált a gabonásoknak nem a városháza tén, a gyalog piac legközepe a helyük. Mert ha a fás és szálmás kocsik elállhatnak az üres megyeház terén, meg a lópiacra ott állhatnának a gabonások is és így az ő helyük megmaradna a kofáknak. Különben se indokolható, hogy ezek leginkább azt az amúgy is szűk és nagyon forgalmas Zsibáros utcát illik el, holott az ötven lépésre fekvő parallel Gromon utca a hozzá elválatlanul odaforrott sinter kordét leszámítva mindig üres.

Mi bizton hisszük, hogy e közpanasz jövő péntekig elenyészik. Szerk.)

*) Az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Faeladási hirdetmény.

A volt doroszlói, jelenleg apatini m. kir. erdőhivatalhoz tartozó lent részletezett vágások fája részint még tővön feldolgozatlan, részint pedig már feldolgozott állapotban az apatini m. kir. erdőhivatalnál f. évi október hó 10-én me tartandó nyilvános árverésen felsőbb jóváhagyás fenntartása mellett a legtöbbet ígérőnek eladatni fog.

Felhivatnak ennél fogva a vállalkozók, hogy a kifizető helyen és időben 10 %-től bántépénzzel ellátva megjelenni, vagy írásbeli lepecsételt és 10 %-től bántépénzzel ellátott 50 krral bélyegzett ajánlataikat, melyben minden egyes vágásra a felajánlott összeg külön olvasható számokkal és betűkkel irandó és kiemelendő, hogy az ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri, és magát azoknak feltétlenül aláveti, — az árverező bizottságnál a szóbeli verseny megkezdése előtt, beadni sziveskedjenek.

Utó feltételek, olvashatlan vagy előbbiek szerint hiányosan kiállított ajánlatok el nem fogadtatnak, illetőleg visszavetnek.

Tétel	Pagony	A határ	Az eladásra kitett vágás						Megjegyzés.	
			megnevezése	térfogat kataszt. hold	becs szerinti					
fa nem		épület és szerfa köbméter			hasáb	dorong	rőzse nyaláb	kikiáltási becsár o. é. frt		
1	Bezdan	Bezdan Monostor Szántovai	Deák erdő A tag. 1882. vágás maradvány kigyós „ B ” 1882. vágás maradvány	22,11	eser és tölgy	68	2002	318	3427	4413
2			Radonity „ B ” 1882. vágás maradvány	18,30	tölgy	156	1625	286	2804	4118
3			lány erdő és cender sziget 1882. vágás	51	tölgy és eser	120	2079	3112	3798	4381
4	Apatin	Apatin Prigl.-Szt.-Iván	Hollergarten W tag. 1882. vágás	29,06	fűz és nyár	200	4446	73	7170	3142
5			Schwarzmorast Grabovác Y tag. 1881. vágás	29,28	tölgy eser	63	4173	659	11542	9907
6			kandlee réverdő 1882. vágás	53	fűz és nyár	60	1927	667	7494	5113
7	Doroszló	Bogojeva	berdáriasi szélöntvények kész tűzifa	—	tölgy	—	3312	391	—	8243
8			alsó erdő O és L tag. 1882. vágás	13,05	tölgy eser	452,15	2163	590	5266	4670
9			felső erdő D tag. 1882. vágás	15,10	—	396	1838	591	5155	4417
10	Palánka	Palánka	alsó erdő B tag. 1882. vágás	20,50	—	39,15	2250	583	4897	4720
11			Beszterment réverdő 1882. vágás	54,50	fűz nyár és	140,27	3055	452	6105	1914
12			Beszterment réverdő 1881. vágás	54,30	keves tölgy	238,87	4000,2	666,3	6722	2856
13	Kovil	Alsó-Kovil	Sibovác erdő rendkívüli 1882. vágás	133,12	kemény lág	1262,5	13868	2312	29722	26356
14			alsó erdő 1881. vágás kész tűzifa	23,50	tölgy eser	—	2631	373	—	5946
15			Jedek sziget réverdő 1882. vágás	60	lágya	—	3083	1028	11565	1343
16	Kovil	Alsó-Kovil	Morgacs Bivolana E tag. 1882. vágás marad.	27,54	tölgy	361	4084	379	4060	6694
17			Butykovác 1875. egész 1881. bezárólag	170,3	lágya	193,6	21393	4131	63480	9019
18			Butykovác 1882. vágás	30	—	—	2851	950	10691	1242
19	Kovil	Alsó-Kovil	erdő 1882. vágás	112,11	tölgy	153,13	13781	7656	34455	23619
20			kozjak duna sziget 1882. vágás	22,55	fűz és nyár	—	—	569	2260	154

Apatiban, 1881. szeptember hóban.

Magyar kir. erdőhivatal.

1881. szám. Alsó I-só járási szolgabirosgától. kig. 1881.

Pályázati hirdetmény.

Vajszka, Bogyán, Plávna, Novoszello és Déronya közegészségi körben az orvosi állomás leköszönés folytán üresedésbe jöven, — annak betöltésére pályázat hirdettek s a választásra határidőül, a körorvos székhelyére Vajszkára folyó évi október hó 9-ének del-előtti 10 óraja tűztetik ki

A pályázni szándékozók felhivatnak, miszerint ebbeli folyamodványaikat az 1871. évi XVIII. t. c. 74. § a és az 1876. évi XIV. t. c. 143. §-a értelmében felszerelve alólirt szolgabirosgához a választásra kitűzött napot megelőző napon okvetlen benyujtsák, mint-hogy a választási napon beérkezendő kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Az állomással következő javadalmazások vannak egybekötve:

Vajszka közsegetől: évi 80 frt fizetés, nappal 30 kr., éjjel 50 kr látogatási díj.

Bogyán közsegetől: évi 50 frt fizetés, nappali 30 kr., éjjeli 50 kr. látogatási díj.

Plávna közsegetől: évi 90 frt fizetés, a meghatározott napokon 50 kr., ezen kívül 1 frt látogatási díj.

Novoszello közsegetől: évi 90 frt fizetés, a meghatározott napokon 50 kr., ezen kívül 1 frt látogat. díj.

Déronya közsegetől: évi 90 frt fizetés, a meghatározott napon nappali 50 kr., éjjeli 1 frt, ezen kívül ennek kétszerese, vagy nappali 1 frt, éjjeli 2 frt látogatási díj.

A megválasztandóknak székhelye Vajszka. Köteleztetik a megválasztandó a köréhez tartozó községekben minden héten egy meghatározandó napon megjelenni; az át- és visszazárltáshoz az illető község tartozand előfogottat előállítani.

Az állomás lehetőleg azonnal, de legkésőbb november hó 1-én elfoglalandó.

Az orvostudorok előnyben részesülnek.

A választásnál, az 1876. évi XIV. t. c. 144-ik §-ának rendelkezéséhez képest, a megye tekintetes alispánja által 1876. évi 10371. szám alatt kiadott határozat értelmében, a körhöz tartozó községek közül Vajszka $\frac{2}{10}$, — Bogyán $\frac{1}{10}$, — Plávna $\frac{2}{10}$, — Novoszello $\frac{2}{10}$, — és Déronya $\frac{3}{10}$ arányban vesznek részt.

Kelt Bácsban, 1881. szeptember 12-én.

Szolgabiro ur hiv. távol:

Lánczok Antal,

szbiróság

2-2

Folyó hó 20-án Zomborból egy nagy fekete u. n. bernáthe gyi Block nevű kutya szökött el a tulajdonosától. Aki a kutyát kézre keríti, annak a tulajdonos Dr. Rátay m. főorvos 10 frt jutalmat biztosít. A kutya körülbelül 72—76 cm. magas, fekete hosszú szőrű, s fején ugy első jobb lábán fehér folt van.

2-2

Lánczok Antal,

szbiróság

2-2

Folyó hó 20-án Zomborból egy nagy fekete u. n. bernáthe gyi Block nevű kutya szökött el a tulajdonosától. Aki a kutyát kézre keríti, annak a tulajdonos Dr. Rátay m. főorvos 10 frt jutalmat biztosít. A kutya körülbelül 72—76 cm. magas, fekete hosszú szőrű, s fején ugy első jobb lábán fehér folt van.

2-2

Lánczok Antal,

szbiróság

2-2

Folyó hó 20-án Zomborból egy nagy fekete u. n. bernáthe gyi Block nevű kutya szökött el a tulajdonosától. Aki a kutyát kézre keríti, annak a tulajdonos Dr. Rátay m. főorvos 10 frt jutalmat biztosít. A kutya körülbelül 72—76 cm. magas, fekete hosszú szőrű, s fején ugy első jobb lábán fehér folt van.

2-2

Lánczok Antal,

szbiróság

2-2

Folyó hó 20-án Zomborból egy nagy fekete u. n. bernáthe gyi Block nevű kutya szökött el a tulajdonosától. Aki a kutyát kézre keríti, annak a tulajdonos Dr. Rátay m. főorvos 10 frt jutalmat biztosít. A kutya körülbelül 72—76 cm. magas, fekete hosszú szőrű, s fején ugy első jobb lábán fehér folt van.

2-2

Lánczok Antal,

szbiróság

YIZHATLAN

TAKARÓPONYVÁK

kaphatók

RAICHL JÁNOS

vaskereskedőnél

ZOMBORBAN.

Ház eladás.

Zomborban a Bánát külvaros 249. ö. i. sz. a. levő lakház; mely áll 6 szoba, 3 konyha, élés kamara, pince, felszer, istálló és 333 $\frac{3}{4}$ ö l kertből, szabadkézből jutányos áron eladó. Bővebb felvilágosítást a háztulajdonos ad. 3-3

Csak 1 forinttal

mint a budapesti hatodik

nagy ló-sorsjáték

egy sorsjegyének árával, játszhatni az 1881. október 19-én megtartandó huzáson

500 értékes nyereményre 500.

1-ső nyeremény egy pompás négyes fogat teljesen felszerelve, értéke 5000 frt.

2-ik nyeremény egy négyes jucker-fogat, értéke 2500 frt.

3-ik nyeremény egy kettes fogat, teljes értéke 2000 frt.

további nyeremények, ugymint: hintók, háts lovak, ipar-, arany- és ezüst-tárgyak stb. stb.

Valamennyi nyeremény a bizottság közvetítése folytán készpénzben is értékesíthető.

Ezen sorsjáték a hazai lötenyészés javára s a budapesti lóvásár emelésére az ugyanitt 1881. október 13-tól 23-ig tartandó lóvásár és lóárverés, menkiállítás, lódíjazás és az ügétő verseny alkal-mával fog megtartatni.

Ezen sorsjegyek foelárusítási helyisége a kiadóhivatalának bank-es váltó-üzlete (Politzer S.)

BUDAPEST.

3-1 **Dorottya-utca 12. sz.**

Zombor, Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából

4154. szám.

1881. polgári.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék részéről közhírré tétetik, hogy néhai Kovacsics Vladimír zombori örök-hagyó hagyatékához tartozó zombori 518 tjkben A. † alatt foglalt bíróság 7000 forintra becsült 437. ösz. számú ház s beltelek az 1881. évi október hó 17-ik napján d. e. 10 órakor mint első, és 1881. évi november hó 21-ik napján d. e. 10 órakor, mint második határidőben ezen kir. törvényszék irodái helyiségében megtartandó önkéntes árverésen következő feltételek alatt eladatni fog, n. m.:

1-ör. Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul az első árveréskor az árverésre kitűzött birtok nem fog eladatni.

2-ör. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% vagyis 700 frtot készpénzben, vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

3-ör. Vevő köteles a vételárat két egyenlő részletben, és pedig: az első felét az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó három hónap alatt, a második felét ugyanazon naptól hat hónap alatt, minden egyes vételári részlet után a birtokbalépés napjától számítandó 8% kamatokkal együtt a helybeli takarékpénztárba, vagy a helybeli kir. adó- mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bántépénz az utolsó részletbe fog beszámíthatni.

4-szer. Vevő köteles az épületeket a birtokbalépés napjával tűzkár ellen biztosítani.

5-ör. Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennél fogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időtől öt illetik.

6-ör. A tulajdonjog bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni.

Az átruházási költségek vevőt terhelik.

7-er. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tenne, a megvett ingatlan az érdekeltek felek bármelyikének kérelmére, a prts. 459. § a értelmében vevő veszélyére és költségére, bántépénzének elvesztése mellett, újabb árverés alá bocsátatni, — és csupán egy határidőnek kitűzése mellett az előbbi becsáron alul is eladatni fog.

Királyi törvényszék Zomborban, 1881. évi szeptember hó 1-én.

Széchényi József, **Bielitzky Kálmán,**

kir. törvényszéki elnök. 3-2 kir. törvényszéki jegyző.

Egy ifju kereskedő segéd, valamint egy tanonc, alkalmazást nyerhet

Gergurov Dániel

vaskereskedésében Zomborban.

Előnyben részesül az, ki a magyar, szerb s német nyelvet beszéli. 2-1

Ház eladás.

Zomborban a Szelenose külvaros 95-ik szám alatti lakház, mely áll két külön utcai és egy udvari lakásból, összesen 8 szoba, két konyha, két kamarából, egy nagy udvari fészterrel és 300 ö háztelekkel szabad kézből eladó. A vételár fele azonnal, a másik fele pedig 8% tól kamatozás mellett 6 év alatt fizetendő. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos. 2-1

2-1

Ház eladás.

Zomborban a Szelenose külvaros 95-ik szám alatti lakház, mely áll két külön utcai és egy udvari lakásból, összesen 8 szoba, két konyha, két kamarából, egy nagy udvari fészterrel és 300 ö háztelekkel szabad kézből eladó. A vételár fele azonnal, a másik fele pedig 8% tól kamatozás mellett 6 év alatt fizetendő. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos. 2-1

2-1

Ház eladás.

Zomborban a Szelenose külvaros 95-ik szám alatti lakház, mely áll két külön utcai és egy udvari lakásból, összesen 8 szoba, két konyha, két kamarából, egy nagy udvari fészterrel és 300 ö háztelekkel szabad kézből eladó. A vételár fele azonnal, a másik fele pedig 8% tól kamatozás mellett 6 év alatt fizetendő. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos. 2-1

2-1

Ház eladás.

Zomborban a Szelenose külvaros 95-ik szám alatti lakház, mely áll két külön utcai és egy udvari lakásból, összesen 8 szoba, két konyha, két kamarából, egy nagy udvari fészterrel és 300 ö háztelekkel szabad kézből eladó. A vételár fele azonnal, a másik fele pedig 8% tól kamatozás mellett 6 év alatt fizetendő. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos. 2-1

2-1

Ház eladás.

Zomborban a Szelenose külvaros 95-ik szám alatti lakház, mely áll két külön utcai és egy udvari lakásból, összesen 8 szoba, két konyha, két kamarából, egy nagy udvari fészterrel és 300 ö háztelekkel szabad kézből eladó. A vételár fele azonnal, a másik fele pedig 8% tól kamatozás mellett 6 év alatt fizetendő. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos. 2-1

2-1

Ház eladás.

Zomborban a Szelenose külvaros 95-ik szám alatti lakház, mely áll két külön utcai és egy udvari lakásból, összesen 8 szoba, két konyha, két kamarából, egy nagy udvari fészterrel és 300 ö háztelekkel szabad kézből eladó. A vételár fele azonnal, a másik fele pedig 8% tól kamatozás mellett 6 év alatt fizetendő. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos. 2-1

2-1

Ház eladás.

Zomborban a Szelenose külvaros 95-ik szám alatti lakház, mely áll két külön utcai és egy udvari lakásból, összesen 8 szoba, két konyha, két kamarából, egy nagy udvari fészterrel és 300 ö háztelekkel szabad kézből eladó. A vételár fele azonnal, a másik fele pedig 8% tól kamatozás mellett 6 év alatt fizetendő. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos. 2-1

2-1

IV.

látzik az kiállító v kivehető területén.

Fok viszonyai azon kör megtartás mindenki. És ez csz hirdett pár darab rálja mag az illető következt.

Most mények hogy min jelenik ra gazdasága következt.

Mi k nél több majd róla díjakat ne gazdasága beigazolja hatja.

A vi

Déle termében gyai: a) kiállítás lasztása. lövés fog terembe, Hymnus u sület enő tási hely utáni 2-tő

Este dalos egy mében tan lépő jegye kiállítási t

A ki gli 9 órá bírói biz

A bí talomra ér megtekint ségnek er Délu értekezlet 5 óra mében. m kihirdette Belég mal 20 k A sz dában ve Lakó zódhatni.